

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний вищий навчальний заклад
«Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки»
Дніпропетровської обласної ради

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор КВНЗ «Дніпропетровська
академія музики ім. М. Глінки» ДОР
Юрій НОВІКОВ
» сучас 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АРХІТЕКТОНІКА ЗМІСТУ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ»**

Рівень вищої освіти – Третій (освітньо-творчий)

Ступінь вищої освіти – Доктор мистецтва

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-творча програма – «Музичне мистецтво»

Дніпро
2021

Розробник:

Гонтова Лариса Валеріївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри історії та теорії музики КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР.

Рецензенти:

Громченко Валерій Васильович – доктор мистецтвознавства, професор кафедри оркестрових інструментів, проректор з наукової роботи КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР;

Славська Яніна Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР.

Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Архітектоніка змісту вищої мистецької освіти» третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (ступінь «доктор мистецтва») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням Вченої ради КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР (протокол № 1 від « 31 » серпня 2021 року).

Голова Вченої ради

Юрій НОВІКОВ

Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Архітектоніка змісту вищої мистецької освіти» третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (ступінь «доктор мистецтва») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії та теорії музики КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР (протокол № 1 від « 27 » серпня 2021 року).

Завідувач кафедри

Світлана ЩТОВА

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Архітектоніка змісту вищої мистецької освіти» відповідає тимчасовому стандарту третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (ступінь «доктор мистецтва») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-творчій програмі «Музичне мистецтво» 2021 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-творчого ступеня «доктор мистецтва» 2021/2022 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Завідувач відділу аспірантури

68+

Богдан ЖУЛКОВСЬКИЙ

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень і ступінь вищої освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-й (асистентура-стажування)
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 4	Освітньо-творча програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – 1-2
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,5	Рівень вищої освіти – Третій (освітньо-творчий)	Лекції – 60 годин
Вид контролю – екзамен	Ступінь вищої освіти – Доктор мистецтва	Самостійна робота – 90 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета – формування професійних компетентностей, необхідних для опанування аналізу, інтерпретації сучасних принципів архітектоніки музичної освіти та власної побудови цього змісту у ВНЗ.

2.2. Завдання:

2.2.1. Розглянути основні науково-педагогічні підходи до побудови архітектоніки вищої музичні освіти ;

2.2.2. Окраслити сутність та специфіку архітектоніки сучасної вищої музичної освіти;

2.2.3. Визначити основні принципи систематизації змісту музичної освіти, специфічні характеристики побудованої педагогічної системи;

2.3. Компетентності:

2.3.1. Загальні:

2.3.1.1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей (креативність);

2.3.1.2 Здатність планувати та реалізувати комплексні творчі мистецькі проекти, зокрема в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового / художнього світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій та методик.

2.3.2. Фахові:

2.3.2.1. Здатність розв'язувати широке коло проблем у галузі музичного мистецтва на основі розуміння їх природи та тенденцій розвитку із використанням теоретичних та експериментальних методів.

2.3.2.2. Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних музикознавчих та культурологічних досліджень.

2.3.2.3. Здатність до креативної діяльності в інноваційній та науковій / творчій мистецькій сферах.

2.3.2.4. Здатність до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю «Музичне мистецтво».

2.4. Програмні результати навчання:

2.4.1. На основі системного наукового / художнього світогляду аналізувати та узагальнювати складні явища суспільного життя, пов'язувати філософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у науковій та творчій діяльності, застосовувати емпіричні та теоретичні методи пізнання.

2.4.2. Знати основні класичні та новітні музикознавчі і мистецтвознавчі концепції, фундаментальні праці з конкретної музичної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні та практичні проблеми у напрямі дослідження/творчості.

2.4.3. Обирати адекватну методологію предмету музикознавчого дослідження, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень/творчості для розв'язання широкого кола проблем у галузі музичного мистецтва.

2.4.4. Дотримуватись норм наукової / творчої мистецької етики при здійсненні наукової / художньої діяльності та реалізації мистецького проекту.

2.4.5. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у педагогічній / менеджерській / творчій мистецькій / науково-інноваційній діяльності.

2.4.6. Реалізовувати ефективні стратегії дослідницького / творчого мистецького самовдосконалення та обирати коректні засоби саморозвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ І: ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ У МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ВІМІРАХ

Тема 1. Предмет курсу.

Поняття «архітектоніка змісту освіти». Порівняння архітектоніки освіти у тоталітарному та демократичному суспільствах. Загальне поняття «зміст сучасної освіти» як співвідношення динамічних відкритих систем знання (за С. Клепком). Психологічні, соціологічні, культурологічні чинники інтегративної освіти. Поняття курикулуму та його видів. Співвідношення освітнього стандарту та побудови змісту вищої музичної освіти. Суворенна роль естетичної свідомості у реалізації мети вищої освіти.

Тема 2. Особливості класичної, некласичної та постнекласичної освіти в музичній освіті ВНЗ : порівняльний аналіз.

Раціональність як основа класичної системи освіти та відповідні стандарти музичної світи ВНЗ: лінійність педагогічного мислення, педагогічне спілкування як трансляція готового знання, «конвеєрна» модель. Некласична освіта як нелінійне, різноспрямоване педагогічне мислення, педагогічне спілкування як партнерський пошук нового знання, діалог, спрямованість на формування індивідуальної траекторії професійної діяльності здобувача вищої музичної освіти. Постнекласична освіта як домінування мережевої освіти, самовизначення, самоорганізація і самопроектування освітніх подій, формування нового типу трансфесіоналу.

Тема 3. Принципи класичної дидактики у вищій музичній освіті.

Співвідношення принципів класичної дидактики у спрямуванні на досягнення професійної майстерності. Принципи дидактики як система. Домінування розвиваючого принципу навчання. Трактування принципу фундаментальності музичної освіти у контексті класичної дидактики. Систематичність та послідовність викладення предметних «блоків», які коригуються специфікою освітнього процесу у музичному ВНЗ (наявність індивідуальних занять). Співвідношення теорії та практики, збагачення практичної (виконавської, творчої, дослідницької тощо) діяльності здобувачів актуальними теоретичними ідеями та підходами. Предметна структура класичної моделі музичної освіти, її позитивні та негативні якості. Принципи відбору фахового матеріалу, його обсяг, неможливість обмеження змісту вищої музичної освіти для здобувачів-виконавців обсягом репертуару, кількістю публічних виступів та основними фаховими навичками та вміннями.

Тема 4. Принципи некласичної та постнекласичної дидактики у вищій музичній освіті.

Усвідомлення педагогічною спільнотою нелінійності, складності освітніх процесів та навчальної діяльності здобувача. Зміна наукового ідеалу педагогіки вищої школи. Вища освіта як система керування (режисурування) діяльністю здобувачів. Розширене та доповнене розуміння виконавської, наукової та просвітницької діяльності здобувачів у музичній освіті.

Міждисциплінарність та проблемно-наукова орієнтація освітньої діяльності. Плюралізм підходів до пізнання та його результатів, обґрунтування виконавської інтерпретації та її теоретичний потенціал. Вплив трансформації сучасного гуманітарного знання на принципи вищої постнекласичної музичної освіти. Оновлення освітньої стратегії, самоорганізація кожного ВНЗ, різноманітність освітньої діяльності та впровадження художньої практики здобувачів у життя соціуму. Фундаменталізація вищої освіти: від знань до практичних вмінь. Компетенізація освіти та її специфіка у мистецькій та музичній освіті. Когнітивний та художньо-мистецький досвід здобувача.

РОЗДІЛ 2. ФІЛОСОФІЯ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

5. Сутність та функції мистецтва як чинники дидактики мистецької освіти.

Специфіка мистецтва у його різноманітних функціях. Специфіка художній форми та модуси її сприйняття. Рефлексія щодо художньої мови та тексту. Радикальні зміні усвідомлення природи мистецтва в постмодерні та метамодерні як виклики сучасній системі вищої мистецької освіти. Зміна структури мистецтва та мистецької діяльності у сучасній культурі. Нові змістові параметри художнього висловлювання. Самовизначення митця та його проблеми. Самовизначення та установки слухача та його проблемний статус.

6. Культурно-мистецька фактологія як основа для створення курикулу музиичної освіти ВНЗ

Факт, явище, подія мистецтва та культури як можлива інформаційна одиниця стандарту. Необхідність виокремлення актуальних змістових шарів мистецтва та культури в різноманітті символічних форм (стиль, жанр, композиційна техніка, поетика та стилістика). Особливості усвідомлення сучасними митцями базових понять про мистецтво, його сприйняття, виконавство, твір, художню мову тощо. Втілення цієї інформації за допомогою певних дидактичних структур отримання її здобувачами.

7. Фахові компоненти змісту вищої музичної освіти та їх змістові лінії

Компетентності як результат впровадження нового змісту освіти та обумовленість певними формами навчально та практичної діяльності здобувача Компетентність як предметна обізнаність та водночас як контекстуальна глибина знання. Аналіз видів сучасної мистецької діяльності, зокрема музичної з позицій нових досліджень психології особистості, креативності та інтелекту, теорії ефективної та продуктивної діяльності та комунікації.

Феномен «художнього тексту» у різноманітних мистецьких вимірах. Співвідношення аналізу та інтерпретації відносно свідомості здобувача вищої освіти. Необхідність змістового виокремлення фундаментальних наукових ідей музикознавства та культурології та адаптування їх відповідно до специфіки кожного музичного фаху.

РОЗДІЛ 3. ФІЛОСОФІЯ ВИЩОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Тема 8. Методологічна рефлексія та технологічна культура викладача ВНЗ
Дослідницьке мислення та впровадження його в діяльність викладача ВНЗ. Методологічний аналіз діяльності як інструмент її удосконалення та гнучкого перетворення. Можливості педагогічного експериментування для активізації освітньої діяльності здобувачів та формування так званої «педагогіки осмислення».

Тема 9. Змістові складові вищої музичної освіти у їх фаховій специфіці.

Відсутність схематичного навчального плану, наявність факультативних дисциплін, які відповідають новітнім явищам музичної культури або оновленим підходам та концепціях музики минулого. Співвідношення академічного та новітнього компонентів змісту. Оновлення організаційних структур відповідно новім змістовим лініям. Збільшення сучасного культурно-мистецького контенту у змісті вищої музичної освіти.

Тема 10. Основні тенденції сучасного музичного мистецтва та педагогіка вищої школи : виконавські та слухацькі стратегії, художні концепції, жанрово-стильові та мовленнєві трансформації. Освітні змістові лінії вищої музичної освіти у відповідності до означених тенденцій. Значення позамузичних професіональних напрямків. Культурні та мистецькі кластери, асоціативні курси та музичні організації. Нові якості здобувача як майбутнього професіонала та трансфесіонала.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.
Розділ 1. ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ У МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ВІМІРАХ					
Вступне заняття	6	2			
Особливості класичної, некласичної та постнекласичної освіти в музичній освіті ВНЗ : порівняльний аналіз.	10	4			
Принципи класичної дидактики у вищій музичній освіті.	17	7			
Принципи некласичної та постнекласичної дидактики у вищій музичній освіті.	17	7			
<i>Разом за розділом 1</i>	50	20			
Розділ 2. ФІЛОСОФІЯ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ 5.					
Сутність та функції мистецтва як чинники дидактики мистецької освіти.	16	6			
Культурно-мистецька фактологія як основа для створення курикулуму музичної освіти ВНЗ	17	7			
Фахові компоненти змісту вищої музичної освіти та їх змістові лінії	17	7			
<i>Разом за розділом 2</i>	50	20			
Розділ 3. ФІЛОСОФІЯ ВИЩОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ					
Методологічна рефлексія та технологічна культура викладача ВНЗ	14	4			
Змістові складові вищої музичної освіти у їх фаховій специфіці.	18	8			
Основні тенденції сучасного музичного мистецтва: виконавські та слухацькі стратегії, художні концепції, жанрово-стильові та мовленнєві трансформації.	18	8			
<i>Разом за розділом 3</i>	50	20			
Усього годин	150	60			

5. Теми практичних занять навчальним планом не передбачені

6. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми індивідуальних занять навчальним планом не передбачені

8. Самостійна робота

<i>Назва розділу і теми</i>	<i>Усього годин</i>
1. Предмет філософії освіти.	6
2. Міждисциплінарні аспекти філософії освіти.	6
3. Естетична свідомість мистецький креатив як мета вищої мистецької освіти.	6
4. Курикулум та його побудова у вищій освіті.	6
5. Основні принципи класичної дидактики у вищій освіті.	6
6. Основні принципи некласичної дидактики у вищій освіті.	6
7. Основні принципи постнекласичної освіти у вищій освіті.	6
8. Специфіка мистецтва у його різноманітних функціях.	6
9. Специфіка художньої форми та модуси її сприйняття.	6
10. Сучасна естетична свідомість та нонкласична творчість.	6
11. Мистецько-культурна інформація як можлива основа стандарту	6
12. Фахова компетентність у музичні та мистецькій освіті.	6
13. Методологічна культура та шляхи її розвитку сучасного здобувача вищої освіти.	6
14. Змістові лінії та архітектоніка вищої музичної освіти.	6
15. Основні тенденції сучасного музичного мистецтва : аналіз, прогнозування та педагогічна інтерпретація.	6
Усього годин	90

10. Методи та технології навчання

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Архітектоніка змісту вищої музичної освіти» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них активні методи, наочні (ілюстрування, демонстрування, комп’ютерна презентація), метод проблемного викладу теоретичного матеріалу, праця з навчально-методичними книгами, науковими статтями та електронними ресурсами (конспектування, тезування, анотування, есе, аналітичні етюди, аналіз занять з різних фахових дисциплін); методи організації та проведення

самостійної роботи (виконання проектів, індивідуальних та творчих завдань); індивідуальна науково-дослідна робота аспірантів.

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: тестування (підсумковий контроль), академічні есе, виступи.

Кафедрою історії та теорії музики встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей аспірантів з навчальної дисципліни:

Оцінка «A» («відмінно»):

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Оцінка «B» («дуже добре»):

- 1) дуже добре знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

Оцінка «C» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

Оцінка «E» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

12. Методичне забезпечення

12.1. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.

12.2. Друковані та електронні нотні матеріали.

12.3. Відеоматеріали з різних видів мистецтва.

12.4. Аудіо- та відеозаписи музичних творів різних стилів та жанрів.

12.5. Майстер- класи відомих викладачів та виконавців (відеозаписи).

13. Рекомендована література

Основна

1. Абдуллин Э. Б. Теория музыкального образования : учебник для студентов высш. пед. учеб. Заведений. Москва: Издательский центр «Академия», 2004. 336 с.
2. Бочкарев Л.Л. Психология музыкальной деятельности: Классика-XXI, 2008. 352 с.
3. Гвоздевская Г. А. Традиционное музыкальное образование в Японии: историко-теоретический аспект. *Музыкальное искусство и образование*, 2013, №1. С.150-154.
4. Гельман Я. Использование игрового подхода в преподавании общепрофессиональных дисциплин: Интернет-журнал: *Проблемы современного образования*. №3, 2020. Статья поступила в редакцию 01.11.2019. С.153-161
5. Гончаренко С. У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення. Рівне : Волинські обереги, 2012. 192 с.
6. Гречишко Н. Педагогика онлайн-курсов: ризоматическое обучение. Проблемы современного образования. № 4. 2020. <http://www.pmedu.ru>. С.161-171.
7. Гринчук І. Проблеми музичного мислення: теорія і методика розвитку. Діалектика музичного логосу та ейдосу: навч.-метод. пос. / І. Гринчук, О. Бурська. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 224 с
8. Гуральник Н. П. Історія музичної освіти України: курс лекцій для студентів музичних спеціальностей ВОЗ мистецького спрямування. 2-е вид. Київ: вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. 31 с.
9. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті. Полтава: ПОІППО, 2006. 328 с.
10. Козир А. В., В. І. Федоришин Вступ до акмеології мистецької освіти : навч.-метод. посібник. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. 263 с.
11. Корзун В. В .Художня інтерпретація музичних творів як вищий щабель виконавської майстерності. *Педагогічні науки*, вип. 120. 2014. С.74-79
12. Малиновская А. В. Методология - «магический кристалл» музыкально-педагогической науки (Размышления о научной школе Эдуарда Борисовича Абдуллина). *Вестник кафедры ЮНЕСКО «Музыкальное искусство и образование»*, 2015. № 2 (10). С. 39-55.
13. Матяш Н. В., Павлова Т. А. Методы активного социально-психологического обучения. М.: Академия, 2010. 96 с.
14. Михайличенко О. В. , Рудницька О. П. Музыкальная педагогика как отрасль педагогической науки и теория музыкального учебно-воспитательного процесса. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика ;

- заг. ред. О. М. Михайліченко. Суми : СумДПУ ім. А. Макаренка, 2010. 255 с.
15. Михайлова-Кожухарова Г. Образовательные кластеры – новые возможности для повышения квалификации учителей: *Образование и саморазвитие*. Том 13, № 2, 2018. С.31-37.
16. Москаленко В. Лекции по музыкальной интерпретации. Учебное пособие. Киев, 2013. 271 с.
17. Мухамед Т. В. Историческая динамика социокультурных моделей образования. *Вестник Московского государственного университета культуры и искусства*, 2015. С. 99-206.
18. Музична освіта: філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси: монографія / За ред. Н. А. Овчаренко, Я. В. Шрамка. Кривий Ріг, 2018.
19. Новиков А.М. Методология образования. Издание второе. М.: «Эгвес», 2006. 488 с..
20. Сташевська І. Сутність, структура та взаємозвязки музичної педагогики як наукової системи та музично-освітньої практики. *Освіта та педагогічна наука*. № 1 (164), 2016.
21. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии : учеб. для студентов высш. и сред. пед. учеб. заведений / Смирнов С. А., Котова И. Б., Шиянов Е. Н. и др.; под ред. С. А. Смирнова. 282 с.
22. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посібник. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. 640 с.
23. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Київ: АПН України, 2002. 270 с.
24. Сучасні освітні технології: навч, посібник / під ред. Н. В. Бордовская. 2-е изд., Стер. М.: КноРус, 2011.
25. Шульгіна В. Д. Українська музична педагогіка: підручник. К.: ДАКККіМб, 2005. 271 с.
26. Падалка Г. Музична педагогіка. Херсон: ХДПІ, 1995. 104 с.
27. Психологія особистості: Словник-довідник/ За ред. П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. К.: Рута, 2001. 320 с.
28. Олексюк О. Пріоритетні напрями досліджень в галузі музичної педагогіки: проект концепції: Виконавське музикознавство. *Наук. вісн. НМАУ ім. П. І. Чайковського*. К., 2005. Вин. 47.С . 14-20 ва. - 4-е изд., испр. М.: Академия, 2003. 512 с
29. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. для студ. ВНЗ культури і мистецтв. К. : КНУКіМ, 2006.187 с.
30. Олексюк О. М. Розвиток духовного потенціалу особистості у постнекласичній мистецькій освіті: монографія. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 192 с.
31. Опачко М. В. Філософія сучасної освіти. Навчально-методичний посібник. Ужгород: УжНУ, 2016. 72 с
32. Остапенко Л. В. Войченко О. М., Шпортько О. В Актуальні проблеми музично-естетичної освіти та виховання на початку ХХІ століття. *Молодий*

вчений, 2018. № 1(1). С. 153-157. URL:
[http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1\(1\)_39](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1(1)_39)

33. Сбітнєва Л. М. Тенденції розвитку музичної освіти в Україні на початку ХХІ століття . Духовність особистості: методологія, теорія і практика 5 (74)-2016.
34. Сидоренко О., Чуба В. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика. Практичний посібник. Київ: Центр інновацій і розвитку, 2001, 256 с.
35. Скотна Н. В. Особа в розколотій цивілізації: освіта, світогляд, дії : монографія. Львів : Українські технології, 2005. 384 с.
36. Статінова Н., Кущенко О. Пріоритети та цінності сучасної студентської молоді. Вісник КНТЕУ «Гуманітарні науки», № 3, 2011. С.107-117.
37. Туриніна О. Психологія творчості. Київ: МАУП, 2007.160 с.
38. Хайрулліна Ю. О. Світоглядна культура особистості: структурно-функціональний аналіз: монографія. Мін-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 235 с
39. Черкасов В. Ф. Музично-педагогічна освіта на межі двох тисячоліть (1991 – 2010 рр.). Кіровоград: ТОВ. «Імекс- ЛТД», 2011. 380 с.
40. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти: навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2014. 472 с.
41. Шевченко Г. П. Естетичне виховання у вищих навчальних закладах України у сучасний період. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. 208 с.
42. Шюц А. Структури життєсвіту / Шюц Альфред, Луман Томас. К. : Український Центр духовної культури, 2004. 560 с.
43. Щербініна О. М. Сучасні тенденції розвитку професійної музичної освіти: Наукові записки НДУ ім М. Гоголя. *Психолого-педагогічні науки*. 2015. № 1.С.70-72.
44. Ярошенко А. О. Ціннісний дискурс освіти : монографія К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. 156 с.